

Oktabrda
24
Sembi
№246 (3950)
1936-çyl
Baqasb 10 tshn

SOTSİJALDƏ QAZAQYSTAN

BK(ə)P ölkelik komitetinin, Qazıq ykimetinin, Kəsipilik odaqtarın, ölkelik sobe'inin çana BK(ə)P Almatb öshlystbq komijetinin gazetli.

„Revizor“ o'jny tuvraly

Mirzojan çoldastyn kynve-kyn-gi basçy byç, kömegi arçasnda qazaç körkem öneri, teatr kyn sanap ösip, ul' tabystarça ije vo'lyp keledi. Mirzojan çoldastyn çyktegen mindetin Qazaçystan körkem önerinin adamdar' o'yn-dar, önerlerin asyra tysip otyr. Osy ul' tabystaç biri, önerdi asyruvdyç bir körinisi-Qazaçyn memlekettik drama teatrnyç qo'lyp otyrçan «Revizor» o'jny.

O'rys klassikterinin rijesasç, onyç icinde çyz çyl vo'lyp ma'lyz' çojylmaj, saçynadan tyspej ke'e çatçan «Revizor» dyç qazaç sa-çynasyna çyçuv' ylken quvanysç, zor mertebe.

Qazaç dram teatrnyç byçin-ge dejin körsetiš kelgen rijesa-lar' men (qazaçça, o'rysça) salys-tyrçanda «Revizor» o'jny öte çylyp, öte avyr edi. «Revizor» teatrdy da, artisterdy de s'nyaj-lyç rijese edi. Alajda, «Revizor-dy» qazaç teatr' çaqysç körsetti, artisteri çaqysç o'nap çyçty. «Re-vizor» o'jny teatr köllektivnin vurylyçdan ana qurlym öskenin, asirese ças artisterdin bylyçanyç, ylken-ylken repertivarlar'dy men gerip aluvça çaraçanyç körseti.

«Revizor» o'jnyndaç vas röl din biri Duvanvasç (Gorodnicij). Duvanvasçnyç rölün ojnaçan Qa-lybek o'rystyn klassik ädebijeti tygil, qazaçça oçymaçan adam. O'rys ömirin, asirese «Revizor» ävirin, ol vaçytaçy turmysç, minez-qulyçty myl-dem vilmevci edi. Solaj vol-sa da Borop s'nyaçty bylyçan sever reçijsordyn yjretyvi men, öziniç artistik kyçti talantsç men Duvan vasçnyç ajta qaloçandaj çaq-lyç ojnaç çyçty. Röldi tysingenin, äviridi uqçanyç körsetti. Qaly-vektin tvorcestvol'çy öneri, ar tyrli ädisteri, vykil tulqasç, çyris-turysç, grijmi bir salaça qujyr, turajy, nadan, aqymaç, toçy-sar, çorçaq, paraçor, aldavysç äkimnin ovryzlyç syvrettedi.

Duvan vasçnyç äjeli Anna vo-lyp ojnaçan Mälijke edi. Mälijke vilimdi, Evropalyç saçnadan täçirijbesi var. Evropalyç äjelder-din picinin tysinetin aktrijsa. Körese qyzar meççanka, çasçnyç ötip ketkenine qaramaj äli de çylyç men tafasatyn çylyça, voja-lyç taranyç çastyçty köksejtin, äli çasçnyç dep tysinetin dvoran-çyç uqçalaç koketka Annanyç täç-vir syvrettedi. Alajda Mälijkenin Anna rölün budanda terenirek, severirek syvrettejtin mymkindi-çi var edi.

Ösip ke'e çatçan ças artister-din icinde Qlestakor rölün atqar-çan Kamal da çaman ojnaçan çoç. Vovçijskij men Dovçijskij-di ojnaçan Sejpolda men Sultan rölдерin oçdaçyçaj çaqysç atqar-dy. Bul ekevi dvorandardyn sur-çyja ösekcisi, suvmaç ötirikcisi, çav çetti, el köçti dep odan ri-rip, vudan çyçatyn alajaçtar'. Bulardyn minez-qulyçtar', isteri, çyris-turysçtar' «Revizor» oçjesa-sçnyç oçyçqasçnyç tolyçtyçtyç, çije lenistirip otyrady. Bul ekevinin ovryzlyç körinvese Qlestakor, Du-vanvasç ovryzdar' da tolyç vol-maj çyçady. Sejpolda men Sul-tan kyçken tilekti aqçaj aldy.

Duvan vasçnyç çylyç Märijanyç rölün ojnavysç ças aktirijsalar vjea men Savijra äli yjrenyvleri çerek. Savijraça qaraçanda Aj-çanyç ojnav' ana qurlym çaqysç. Tulqasç, davysç volysç, ar tyrli s'nyçt picinindegi quvylsç ädisteri volysç Märijanyç tijpine çaqyn. Äican' qadaçalar yjretip, täç-rijese Märijanyç ojnaç çyçta ala dy.

Çalryç o'jnynda opormeniyesi-ne, o'jnydy çojuvysçnyç ijdejasçna kelgende bir qatar talast' mäsele ler var. Ol talast' mäsele, asire-se Qlestakort' tysindiriyvi, syv-rettevi çoninde.

«Revizordy» çalryç vızdin teatr emes, talaj teatrlar ojnad'. Ar teatr özince traktopka çasap, ar bir ovryzdy özderince tysin-dirdi. Kej bir teatrlar Qlestakor-ty valalay çylyç, aqyl toçtatpa-çan adam çyr körsetedi. Kej bir teatrlar onyç III-perdedegi ötirik ajtatyn çerin mastyçtyç sa'dar' çylyç tysindiredi. Qazaç teatr-nyç Qlestakovi de osy tysinik ren çasalaçan s'nyaçty. Sovet çurt çylyçnyç bir qatar' Qlestakort' bulaj körsetyv-onyç älevmettik tijçtik çaqyn älsiretip, tömende-çedi, ötiriginin älevmettik as-tar'nyç çojady degendi ajçqan. Me-nince de osy pikir durys çoj dej-min. Qlestakor mymkin vala vol-sa, aqyl çaqynan, minez-qulyç çy-çanyç, topastyç çaqynan çana vala. Son' men virge ol maçtan-sa, ötirik ajtsa mastyçtan emes, älevmettik picininen ötirik ajta-dy. Mine, «Revizor» postonok'e-sinin çojyluv vaçyçtynda, reçijs-ordyn tysindiriyv'inde osy s'nyaç-ty talas mäseleler var. Biraç, çal-ryç alçanda o'jny çaqysç çyçty.

Bajsejitiva Kylyç
SSSR dyç ordendy çalyç artistkasy